

ÚPLNÉ ZNENIE

opatrenia Národnej banky Slovenska z 28. októbra 2008 č. 18/2008 o likvidite bánk a pobočiek zahraničných bánk a o postupe riadenia rizika likvidity bánk a likvidity pobočiek zahraničných bánk a o zmene opatrenia Národnej banky Slovenska č. 11/2007 o predkladaní výkazov, hlásení a iných správ bankami, pobočkami zahraničných bánk, obchodníkmi s cennými papiermi a pobočkami zahraničných obchodníkov s cennými papiermi na účely vykonávania dohľadu a na štatistické účely (oznámenie č. 423/2008 Z. z.), ako vyplýva zo zmien a doplnení podľa opatrenia č. 5/2009 (oznámenie č. 519/2009 Z. z.), opatrenia č. 14/2010 (oznámenie č. 368/2010 Z. z.), opatrenia č. 11/2014 (oznámenie č. 154/2014 Z. z.) a opatrenia č. 9/2018 (oznámenie č. 250/2018 Z. z.)

Národná banka Slovenska podľa § 27 ods. 14 písm. b) a d) a § 42 ods. 2 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) ustanovuje

Čl. I

§ 1

Predmet úpravy

Predmetom tohto opatrenia je ustanoviť pre banky a pobočky zahraničných bánk (ďalej len „banka“)

- a) podrobnosti o likvidite a spôsobe jej zisťovania,
- b) podrobnosti o systéme riadenia rizika likvidity.

§ 2

Vymedzenie niektorých pojmov

Na účely tohto opatrenia sa rozumie

- a) čistým peňažným tokom rozdiel medzi prírastkom a úbytkom peňažných prostriedkov,
- b) odhadovanou splatnosťou aktíva¹⁾ alebo pasíva¹⁾ časové obdobie, v ktorom banka predpokladá podľa zvoleného scenára peňažný tok súvisiaci s príslušným aktívom alebo pasívom,
- c) scenárom súbor predpokladov, na základe ktorého banka odhaduje doby splatnosti aktív a pasív a očakávaný čistý peňažný tok, a súhrn následných aktivít banky na účel pokrytia potrieb financovania tohto čistého peňažného toku,
- d) mimoriadnou okolnosťou situácia, keď existuje reálna hrozba, že banka stratí schopnosť splniť svoje záväzky v čase ich splatnosti,
- e) pohotovostným plánom dokument banky popisujúci zásady a postupy pre riešenie mimoriadnych okolností a postupy zabezpečujúce prístup k záložným finančným zdrojom,
- f) hlavnou menou mena, v ktorej má banka objemovo významné súvahové alebo podsúvahové pozície,
- g) vedením banky predstavenstvo banky alebo vedúci pobočky zahraničnej banky,
- h) klientom fyzická osoba alebo právnická osoba, okrem banky, zahraničnej banky a subjektu verejnej správy,
- i) finančným zdrojom úver, cenný papier alebo finančné aktívum.

¹⁾ Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

§ 3

Postup pre riadenie rizika likvidity

(1) Pre banku sa ustanovuje tento postup pre riadenie rizika likvidity:

- a) vytvorenie predpokladov pre riadenie rizika likvidity, najmä
 - 1. vypracovanie stratégie riadenia rizika likvidity podľa § 4,
 - 2. vytvorenie organizačnej štruktúry, umožňujúcej efektívne realizovať stratégiu riadenia rizika likvidity, zabezpečenie bezprostredného zapojenia príslušných vedúcich zamestnancov do procesu riadenia likvidity a určenie vedúceho zamestnanca zodpovedného za riadenie likvidity, ako aj zabezpečenie organizácie riadenia rizika likvidity podľa § 4a, zodpovedajúcej rozsahu a zložitosti činnosti banky a umožňujúcej realizáciu prijatej stratégie riadenia rizika likvidity,
 - 3. vypracovanie vnútorných predpisov podľa § 5,
 - 4. pravidelné informovanie vedenia banky o stave likvidity banky a mimoriadne informovanie o stave likvidity, ak sa stav likvidity významne odliší od predpokladaného stavu; informácie pre vedenie banky sa majú poskytovať v takej periodicite, aktuálnosti a detailnosti, aby umožňovali vyhodnotiť riziká likvidity pre banku ako celok alebo jej portfóliá s významným vplyvom na finančné zdravie banky,
 - 5. vytvorenie informačného systému podľa § 6,
- b) identifikácia, meranie, sledovanie a obmedzovanie rizika likvidity, najmä
 - 1. určenie metód na meranie a sledovanie likvidity, metód a limitov pre obmedzovanie rizika likvidity podľa § 7,
 - 2. vypracovanie scenárov podľa § 8,
 - 3. určenie postupov pre identifikáciu, meranie, sledovanie a riadenie rizika likvidity v jednotlivých hlavných menách a určenie limitov obmedzujúcich riziko likvidity v hlavných menách podľa § 9,
- c) pripravenosť na stav zvýšeného rizika likvidity, najmä
 - 1. stabilizácia a diverzifikácia finančných zdrojov a možnosť speňažiť vlastné aktíva podľa § 10,
 - 2. vypracovanie pohotovostného plánu podľa § 11,
- d) vytvorenie primeraného systému vnútornej kontroly riadenia rizika likvidity podľa § 12.

(2) Na pobočku zahraničnej banky sa nevzťahujú tie ustanovenia odseku 1, ktorých plnenie preukázateľne zabezpečuje zahraničná banka.

§ 4

Stratégia riadenia rizika likvidity

Stratégia riadenia rizika likvidity je dokument schvaľovaný a aspoň raz za príslušné účtovné obdobie prehodnocovaný vedením banky, ktorý obsahuje hlavné zásady a metódy používané bankou pri riadení rizika likvidity, najmä

- a) písomne definované ciele banky v oblasti riadenia rizika likvidity a v oblasti tolerancie banky voči riziku likvidity,
- b) metódy identifikácie, merania a sledovania rizika likvidity a zásady pre zostavovanie a prehodnocovanie scenárov,
- c) metódy a postupy pre obmedzenie rizika likvidity, najmä
 - 1. požiadavky na štruktúru aktív a pasív,
 - 2. sústavu limitov, ktoré bude banka používať,
 - 3. požiadavky na likvidnosť a obchodovateľnosť aktív,

- d) zásady pre používanie finančných nástrojov pre riadenie rizika likvidity,
- e) zásady pre riadenie likvidity v jednotlivých menách,
- f) zásady pre zaistenie dostatočnej stabilizácie a diverzifikácie finančných zdrojov,
- g) zásady pre riešenie prechodných i dlhodobých problémov s likviditou,
- h) zásady pre zostavenie a úpravy pohotovostného plánu.

§ 4a

Organizácia riadenia rizika likvidity

(1) Organizácia riadenia rizika likvidity zahŕňa najmä

- a) zabezpečenie realizácie stratégie riadenia rizika likvidity a vytvorenie tomu zodpovedajúcej organizačnej štruktúry banky vrátane určenia zodpovedných zamestnancov a vedúcich zamestnancov za riadenie rizika likvidity,
- b) zapojenie zodpovedných zamestnancov a útvarov banky do procesu riadenia rizika likvidity,
- c) organizačné a personálne oddelenie činností a zodpovedností útvarov banky tak, aby bolo v najväčšej možnej miere zamedzené konfliktom záujmov, najmä oddelenie obchodných činností a činností zabezpečujúcich likviditu banky od činností spojených s riadením rizika likvidity,
- d) vytvorenie primeraných informačných tokov medzi zodpovednými zamestnancami, vedúcimi zamestnancami za riadenie rizika likvidity a útvarmi zodpovednými za riadenie rizika likvidity,
- e) oboznámenie všetkých zodpovedných zamestnancov banky so schválenou stratégiou riadenia rizika likvidity v banke.

(2) Oddelenie obchodných činností a činností zabezpečujúcich likviditu banky od činností spojených s riadením rizika likvidity podľa odseku 1 písm. c) sa zabezpečí až po najvyššiu možnú riadiacu úroveň.

(3) Obchodnou činnosťou sa na účely organizačného a personálneho oddelenia činností rozumie uzatváranie obchodov, pri ktorých sa banka vystavuje riziku.

§ 5

Vnútorné predpisy

V banke sa v súlade so stratégiou riadenia rizika likvidity vo vnútorných predpisoch upravujú najmä

- a) vzájomné vzťahy a spôsoby spolupráce medzi útvarmi zodpovednými za riadenie likvidity a ďalšími útvarmi, ktoré poskytujú informácie dôležité pre riadenie likvidity,
- b) postupy merania a sledovania rizika likvidity v jednotlivých menách a súhrnne za všetky meny,
- c) základné ukazovatele pre riadenie likvidity a ich sledovanie a limity na základné ukazovatele,
- d) postupy pri prekročení limitov určených bankou,
- e) postupy pre povolenie výnimiek z limitov určených bankou,
- f) metódy tvorby scenárov a požiadavky na pravidelné overovanie správnosti predpokladov a parametrov použitých v scenároch podľa § 8,
- g) pohotovostný plán podľa § 11, metodika jeho spracovania vrátane požiadaviek na jeho pravidelné revízie a jednoznačné pravidlá pre jeho použitie,
- h) požiadavky na pravidelné a podrobné informácie o riziku likvidity pre vedenie banky, pre vedúcich zamestnancov zodpovedných za riadenie likvidity a pre ostatných príslušných zamestnancov,
- i) metodiky zostavovania hlásení pre Národnú banku Slovenska,
- j) kontrolné mechanizmy zabezpečujúce správnu funkciu systému riadenia likvidity.

§ 6 Informačný systém

(1) Na účel riadenia rizika likvidity sa v banke zabezpečí taký informačný systém, ktorý umožní preukazne a vierohodne identifikovať, merať, sledovať a obmedzovať riziko likvidity a riadiť a kontrolovať likviditu a ktorý poskytuje informácie umožňujúce rozhodovanie vedeniu banky a zamestnancom, ktorých činnosť má alebo môže mať vplyv na likviditu banky.

- (2) Informačný systém podľa odseku 1 umožňuje najmä
- a) denné meranie rizika likvidity v určených časových pásmach,
 - b) meranie rizika likvidity v hlavných menách a súhrnne vo všetkých menách,
 - c) preverovanie súladu reálneho vývoja likvidity s príslušným scenárom,
 - d) preverovanie dosiahnutých hodnôt ukazovateľov likvidity oproti určeným limitom,
 - e) vyhodnocovanie trendov vo vývoji likvidity banky.

§ 7 Meranie a sledovanie čistých peňažných tokov

- (1) Na účely riadenia rizika likvidity sa v banke
- a) určujú metódy a zodpovedajúce postupy merania a sledovania čistých peňažných tokov umožňujúce
 1. získanie všetkých kvantitatívnych informácií potrebných pre riadenie likvidity,
 2. zostavenie kalendára splatností aktív a pasív,
 3. meranie a porovnanie prírastku a úbytku peňažných prostriedkov,
 4. denné sledovanie čistého peňažného toku na jednotlivé dni minimálne na obdobie najbližších piatich pracovných dní a v ďalších časových pásmach,
 - b) zaraďujú aktíva a pasíva do pásiem podľa
 1. aktuálnej zostatkovej doby splatnosti,
 2. odhadovanej doby splatnosti,
 - c) určujú limity obmedzujúce riziko likvidity založené na meraných a sledovaných ukazovateľoch.

(2) Ak banka zaraďuje aktíva podľa odhadovanej doby splatnosti do pásiem s kratšou splatnosťou, než by zodpovedalo aktuálnej zostatkovej dobe splatnosti týchto aktív, určí sa pre tieto aktíva systém diskontov odrážajúcich trhové riziko súvisiace s rýchlym odpredajom jednotlivých aktív.

(3) Pasíva možno zaradiť podľa odhadovanej doby splatnosti do pásiem s dlhšou splatnosťou, než by zodpovedalo aktuálnej zostatkovej dobe splatnosti týchto pasív, ak je banka schopná preukázať opodstatnenosť takýchto presunov.

§ 8 Scenáre pre riadenie likvidity a overovanie správnosti predpokladov

(1) Predpoklady vývoja objemu a štruktúry (ďalej len „predpoklady vývoja“) súvahových aktív a pasív, podsúvahových položiek a ostatné predpoklady sa určujú pre základný scenár a alternatívne scenáre.

- (2) Na účely tohto opatrenia sa rozumie
- a) základným scenárom scenár vyjadrujúci bankou očakávaný vývoj podmienok súvisiacich s likviditou,

b) alternatívnym scenárom scenár odlišný od základného scenára; alternatívne scenáre zohľadňujú aj faktory ovplyvňujúce stabilitu finančného trhu, faktory ovplyvňujúce mieru rizika likvidity banky a vzájomné kombinácie týchto dvoch kategórií faktorov.

(3) Predpoklady vývoja aktív pre základný scenár a pre alternatívne scenáre zahŕňajú najmä odhad

- a) objemu aktív, ktoré banka plánuje predat' pred termínom splatnosti,
- b) splatnosti splátok pohľadávok, ktoré sú v omeškaní,
- c) predčasného splatenia pohľadávok.

(4) Predpoklady vývoja pasív pre základný scenár zahŕňajú najmä odhad priemernej splatnosti vkladov.

(5) Predpoklady vývoja pasív pre alternatívne scenáre zahŕňajú najmä odhad

- a) objemu bankou očakávaných finančných zdrojov, ktoré bude mať banka k dispozícii za každých podmienok,
- b) možností zvýšenia objemu finančných zdrojov, ktoré bude mať banka k dispozícii za každých podmienok,
- c) objemu bankou očakávaných finančných zdrojov, ktoré banka môže stratiť v prípade neštandardných podmienok,
- d) objemu záložných finančných zdrojov, ktoré má banka k dispozícii a za akých podmienok.

(6) Predpoklady vývoja podsúvahových položiek pre základný scenár a pre alternatívne scenáre zahŕňajú najmä odhad

- a) úbytkov peňažných prostriedkov vyplývajúcich z poskytnutých úverových príslubov a úverových rámcov, z akreditívov, z poskytnutých záruk a z derivátov vrátane opcí,
- b) prírastku peňažných prostriedkov vyplývajúcich z prípadnej realizácie prijatých záruk vrátane odhadu času ich realizácie, z prijatých úverových príslubov, z prípadného čerpania úverových liniek a z derivátov vrátane opcí.

(7) Pri zostavovaní predpokladov scenárov sa v banke zohľadnia tiež potreby spojené s jej obchodnými aktivitami a aktivitami jej klientov, ktoré môžu mať vplyv na stav likvidity banky, najmä platobný styk, vysporiadanie obchodov a korešpondenčné bankovníctvo.

(8) Správnosť predpokladov scenárov sa v banke pravidelne preveruje s ohľadom na zmeny podmienok vo vnútri banky alebo mimo banky. Pri zmene predpokladov scenárov sa scenáre zodpovedajúcim spôsobom upravujú.

§ 9

Riadenie likvidity v jednotlivých menách

(1) Na účely riadenia likvidity v jednotlivých menách sa v banke určujú pre jednotlivé hlavné meny ukazovatele, ktoré sa pri riadení rizika v hlavnej mene sledujú a pre niektoré z týchto ukazovateľov sa určujú tiež limity slúžiace na obmedzenie rizika likvidity v hlavnej mene.

(2) Pri určovaní limitov podľa odseku 1 sa v banke zohľadní jej finančná situácia, typ, zložitnosť a objem obchodov, ktoré vykonáva a podmienky v prípade mimoriadnych okolností.

(3) Ak banka financuje aktíva držané v jednej mene pasívami držanými v inej mene, analyzujú sa trhové podmienky, ktoré môžu ovplyvniť jej prístup na devízový trh, možné podmienky zámény jednej meny na inú pri rôznych situáciách a ďalšie podmienky, ktoré môžu ovplyvniť jej prístup k zdrojom v požadovanej mene.

§ 10

Riadenie prístupu na trh

(1) Na účely stabilizácie a diverzifikácie finančných zdrojov sa v banke

- a) vytvoria a udržiavajú pravidelné kontakty s klientmi a inými obchodnými partnermi, ktorí sú pre banku významní z pohľadu likvidity,
- b) pravidelne preveruje miera spoľahlivosti jednotlivých finančných zdrojov,
- c) sleduje vývoj rôznych možností financovania.

(2) Na účely predaja aktív banky včas a za primerané ceny sa v banke sleduje a udržuje možnosť prístupu na trh.

§ 11

Pohotovostný plán

(1) Zásady pre riešenie mimoriadnych okolností uvedené v pohotovostnom pláne upravujú najmä

- a) zabezpečenie včasného toku presných informácií v banke,
- b) jasné vymedzenie právomocí a zodpovedností v banke,
- c) možné spôsoby ovplyvnenia vývoja aktív a pasív,
- d) spôsob komunikácie s veriteľmi, inými klientmi, obchodnými partnermi a verejnosťou,
- e) pravidlá informovania zamestnancov banky o mimoriadnych okolnostiach a zmenách v pracovných postupoch banky.

(2) Postupy zabezpečujúce prístup k záložným finančným zdrojom uvedené v pohotovostnom pláne upravujú najmä

- a) podmienky, za ktorých má banka prístup k týmto zdrojom a ich objem,
- b) riešenie situácie, kedy banka nebude mať prístup k záložným finančným zdrojom.

(3) Pohotovostný plán sa pravidelne aktualizuje s ohľadom na meniace sa podmienky vo vnútri banky alebo mimo banky.

§ 12

Systém vnútornej kontroly riadenia rizika likvidity

(1) Systém vnútornej kontroly riadenia rizika likvidity je neoddeliteľnou súčasťou celkového systému vnútornej kontroly banky a zahŕňa najmä

- a) zodpovedajúce kontrolné prostredie, najmä
 1. kontrolné aktivity a mechanizmy vykonávané vedením banky,
 2. kontrolnú činnosť vykonávanú vedúcimi zamestnancami na nižších stupňoch riadenia,
 3. kontrolnú činnosť vykonávanú zamestnancami ako súčasť ich povinností a zodpovedností,
- b) pravidelnú a nezávislú kontrolu zabezpečovania likvidity banky útvaram vnútornej kontroly a vnútorného auditu banky,

c) pravidelné a nezávislé overenie systému riadenia likvidity útvarom vnútornej kontroly a vnútorného auditu banky a vyhodnotenie účinnosti systému kontroly.

(2) Systém vnútornej kontroly riadenia rizika likvidity má pre prípad zistenia nedostatkov zabezpečovať

a) prijatie a dodržanie zodpovedajúcich opatrení na nápravu,

b) včasné vykonanie nevyhnutných úprav systému,

c) informovanie vedúcich zamestnancov banky zodpovedných za riadenie likvidity o zistených nedostatkoch.

§ 13

zrušený opatrením Národnej banky Slovenska č. 9/2018 s účinnosťou 1. októbra 2018

§ 13a

zrušený opatrením Národnej banky Slovenska č. 9/2018 s účinnosťou 1. októbra 2018

§ 13b

zrušený opatrením Národnej banky Slovenska č. 9/2018 s účinnosťou 1. októbra 2018

§ 14

Zrušuje sa opatrenie Národnej banky Slovenska zo 16. januára 2004 č. 3/2004 o likvidite bánk a pobočiek zahraničných bánk a o postupe riadenia rizika likvidity bánk a likvidity pobočiek zahraničných bánk (oznámenie č. 35/2004 Z. z.) v znení opatrenia z 20. decembra 2006 č. 16/2006 (oznámenie č. 683/2006 Z. z.).

Čl. II

zrušený opatrením Národnej banky Slovenska č. 6/2009 s účinnosťou 1. januára 2010

Čl. III

(1) Opatrenie Národnej banky Slovenska č. 18/2008 nadobudlo účinnosť 15. novembra 2008.

(2) Opatrenie Národnej banky Slovenska č. 5/2009 nadobudlo účinnosť 1. januára 2010.

(3) Opatrenie Národnej banky Slovenska č. 14/2010 nadobudlo účinnosť 30. septembra (§ 13 ods. 6 písm. f) a 31. decembra 2010 (§ 13a a príloha opatrenia 18/2008).

(4) Opatrenie Národnej banky Slovenska č. 11/2014 nadobudlo účinnosť 1. decembra 2014.

(5) Toto opatrenie nadobúda účinnosť 1. októbra 2018.

ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNE ZÁVÄZNÝCH AKTOV EURÓPSKEJ ÚNIE

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ z 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami, a o zmene a smernice 2002/87/ES a o zrušení smerníc 2006/48/ES a 2006/49/ES (Ú. v. EÚ L 176, 27.06.2013).